Lietas arhīva Nr. A42-00897-23/28
ECLI:LV:ADRJRIT:2023:0419.A420288922.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2023.gada 19.aprīlī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Kristīne Kalvāne,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes 2022.gada 5.oktobra lēmuma Nr.1614/2022 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk – pārvalde) 2022.gada 23.februāra lēmumu Nr.3096/2022 Kazahstānas Republikas pilsonim /pers. A/ (turpmāk – pieteicējs) piešķirtas uzturēšanās tiesības Latvijas Republikā līdz 2025.gada 9.martam.

Konstatējot, ka pieteicējs nav reģistrēts kā valdes loceklis ne ilgāk kā pirms gada komercreģistrā reģistrētā kapitālsabiedrībā, kuras ietvaros viņš plānoja īstenot aktivitātes ar mērķi radīt vai attīstīt inovatīvu produktu, pārvalde 2022.gada 2.septembrī pieņēma lēmumu Nr.15046/2022 (turpmāk – sākotnējais lēmums) par pieteicēja termiņuzturēšanās atļaujas anulēšanu.

[2] Pieteicējs apstrīdēja sākotnējo lēmumu. Ar pārvaldes 2022.gada 5.oktobra lēmumu Nr.1614/2022 (turpmāk – Lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[2.1] Ņemot vērā, ka lēmums par termiņuzturēšanās atļaujas piešķiršanu pieteicējam tika pieņemts 2022.gada 23.februārī, pieteicējam līdz 2022.gada 23.maijam bija jāizpilda Imigrācijas likuma 23.panta pirmās daļas 33.punkta „a" apakšpunktā noteiktais nosacījums.

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā (turpmāk – Uzņēmumu reģistrs) tikai 2022.gada 29.augustā tika saņemts /nosaukums A/dibinātāja pieteikums par komercsabiedrības ierakstīšanu komercreģistrā. Uzņēmumu reģistrs pagarināja iesniegto dokumentu izskatīšanas termiņu līdz 2022.gada 16.septembrim, lai saņemtu Valsts ieņēmumu dienesta atzinumu. Pieteicējs tika reģistrēts Uzņēmumu reģistrā kā /nosaukums A/valdes loceklis 2022.gada 12.septembrī. Līdz ar to pieteicējs nav savlaicīgi reģistrēts Uzņēmumu reģistrā kā valdes loceklis atbilstoši nosacījumiem, kas ietverti Imigrācijas likuma 23.panta pirmās daļas 33.punkta „a" apakšpunktā.

[2.2] Pieteicējs termiņa nokavēšanu nepamatoti saista ar Uzņēmumu reģistra lēmumu pagarināt iesniegto dokumentu izskatīšanas termiņu. Pieteicējam bija zināms, ka trīs mēnešu laikā pēc uzturēšanās atļaujas piešķiršanas ir jāveic nepieciešamās darbības. Pieteikums Uzņēmumu reģistrā tika iesniegts 2022.gada 29.augustā, nokavējot Imigrācijas likumā noteikto termiņu.

[2.3] Nav atrodams attaisnojums tam, ka pieteicējs vairāk nekā sešus mēnešus kopš uzturēšanās atļaujas piešķiršanas nav izpildījis Imigrācijas likuma 23.panta pirmās daļas 33.punkta „a" apakšpunktā minēto nosacījumu.

[2.4] Konstatējot Imigrācijas likuma 35.panta pirmās daļas 31.punktā noteiktos apstākļus, pārvaldei ir jāizdod obligāts administratīvais akts – lēmums par termiņuzturēšanās atļaujas anulēšanu. Pieteicēja gadījums ir tipisks un nav tāds, ko likumdevējs nebūtu paredzējis. Tādēļ pārvaldei nav pamata atkāpties no tiesību normā noteikto tiesisko seku īstenošanas.

[3] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējs vērsās tiesā ar pieteikumu. Pieteikumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[3.1] Lēmumā nav pilnvērtīgi atspoguļoti lietas faktiskie apstākļi. Pieteicējs nebija reģistrēts kā valdes loceklis, jo Uzņēmumu reģistrs ilgstoši nebija sniedzis pamatojumu atteikumam pieteicēju reģistrēt kā valdes locekli. Uzņēmumu reģistrs pagarināja termiņu lēmuma pieņemšanai līdz 2022.gada 16.septembrim

[3.2] Lēmumā norādīts, ka pārvaldē nav saņemta informācija par Imigrācijas likuma 23.panta pirmās daļas 33.punkta „a" apakšpunktā ietvertā nosacījuma izpildi. Pieteicējs uzskata, ka pārvalde nav uzzinājusi viņa viedokli, kā arī nav pieprasījusi informāciju no Uzņēmumu reģistra. Apstāklis, ka pārvalde nav veikusi visas nepieciešamās darbības apstākļu noskaidrošanai, nevar būt pamats uzturēšanās atļaujas anulēšanai. Pieteicējs nav vainojams pie tā, ka viņš netika reģistrēts par /nosaukums A/valdes locekli.

[3.3] Pieteicējs tika reģistrēts par /nosaukums A/ valdes locekli 2022.gada 12.septembrī. Līdz ar to nav saprotams, kādēļ pārvalde ir pieņēmusi lēmumu, pamatojoties uz to, ka iepriekš pieteicējs nebija reģistrēts kā valdes loceklis.

[4] Pārvalde rakstveida paskaidrojumā pieteikumu uzskata par nepamatotu un lūdz to noraidīt, atsaucoties uz Lēmumā ietvertajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[5] Imigrācijas likuma 23.panta pirmās daļas 33.punkta „a" apakšpunkts noteic, ka termiņuzturēšanās atļauju šajā likumā noteiktajā kārtībā ārzemniekam ir tiesības pieprasīt uz laiku, kas nepārsniedz trīs gadus, ja viņš Latvijas Republikā plāno īstenot aktivitātes, kas atbilst Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likuma 1.panta 5.punktam, un triju mēnešu laikā pēc tam, kad pieņemts lēmums par termiņuzturēšanās atļaujas izsniegšanu, ārzemnieks ir reģistrēts kā valdes loceklis ne ilgāk kā pirms gada komercreģistrā reģistrētā kapitālsabiedrībā, kuras ietvaros viņš plāno īstenot minētās aktivitātes.

Tātad termiņuzturēšanās atļaujas spēkā esība ir atkarīga no tā, vai ārzemnieks trīs mēnešu laikā no tās izsniegšanas tiks reģistrēts par valdes locekli kapitālsabiedrībā, kas komercreģistrā reģistrēta ne ilgāk kā pirms gada, un īstenos aktivitātes, kas atbilst Jaunuzņēmumu darbības atbalsta

likuma 1.panta 5.punktam.

[6] Imigrācijas likuma 4.panta pirmās daļas 2.punkts noteic, ka ārzemniekam ir tiesības uzturēties Latvijas Republikā, ja viņam citastarp ir Latvijas Republikā izsniegta uzturēšanās atļauja. Imigrācijas likuma 1.panta 10.punkts noteic, ka uzturēšanās atļauja ir dokuments, kas ārzemniekam dod tiesības uzturēties Latvijas Republikā noteiktu laiku vai pastāvīgi. Imigrācijas likuma 22.panta pirmā daļa paredz, ka ārzemniekam var izsniegt termiņuzturēšanās atļauju vai pastāvīgās uzturēšanās atļauju.

Atbilstoši Imigrācijas likuma 22.panta otrajai daļai termiņuzturēšanās atļauju reģistrē katru gadu, savukārt atbilstoši 35.panta pirmās daļas 21.punktam termiņuzturēšanās atļauju anulē, ja to atteikts reģistrēt vai triju mēnešu laikā ārzemnieks nav iesniedzis dokumentus tās reģistrēšanai. Līdz ar to, lai ārvalstnieks uzturētos Latvijā, nepietiek ar to, ka tiek iegūtas uzturēšanās tiesības, nepieciešama arī šīs atļaujas reģistrācija.

Kaut arī uzturēšanās atļauja Imigrācijas likuma 1.pantā skaidrota kā dokuments, tomēr no vairākām likuma normām, kurās tā ir pieminēta, nepārprotami izriet, ka ar uzturēšanās atļauju plašākā nozīmē saprot arī tiesiskās attiecības, proti, pašas tiesības uzturēties valstī (*Senāta 2021.gada 10.augusta lēmuma lietā Nr.SKA-509/2021 3.punkts*).

Ministru kabineta 2010.gada 21.jūnija noteikumu Nr.564 „Uzturēšanās atļauju noteikumi" (turpmāk – Noteikumi) 71.punkts noteic, ka Pārvalde lēmumu par uzturēšanās atļaujas izsniegšanu pieņem pēc iesniegto dokumentu pārbaudes, intervijas un citu ziņu pārbaudes.

Noteikumu 72.punkts noteic, ka pēc ieceļošanas Latvijas Republikā ārzemnieks likumīgās uzturēšanās termiņa laikā personīgi ierodas pārvaldē, lai saņemtu uzturēšanās atļauju. Savukārt noteikumu 75.punkts paredz, ka lēmums par uzturēšanās atļaujas izsniegšanu ir derīgs trīs mēnešus no tā spēkā stāšanās dienas vai no lēmumā norādītās uzturēšanās atļaujas izsniegšanas dienas. Ja šajā laikā uzturēšanās atļauju nesaņem, ārzemnieks dokumentus uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai iesniedz atkārtoti.

Tiesa konstatē, ka pieteicējam uzturēšanās tiesības ir piešķirtas ar Pārvaldes 2022.gada 23.februāra lēmumu. Pieteicējam bija tiesības reģistrēt termiņuzturēšanās atļauju uz šī lēmuma pamata trīs mēnešu laikā no tā pieņemšanas dienas (*lietas 23.–25.lapa*).

Pieteicējs bija nokavējis termiņuzturēšanās atļaujas saņemšanas termiņu. Neskatoties uz to, Pārvalde ar vēstuli atļāva pieteicējam saņemt termiņuzturēšanās atļauju pēc Noteikumos noteiktā trīs mēnešu termiņa, norādot, ka pieteicējam tā jāsaņem līdz 2022.gada 1.jūnijam (*lietas 30. un 31.lapa*).

Kā redzams no sākotnējā lēmuma, tad uzturēšanās atļauja pieteicējam ir izsniegta 2022.gada 30.maijā (*lietas 32.lapa*).

Tas nozīmē, ka atbilstoši Imigrācijas likuma 23.panta 33.punkta „a" apakšpunktam pieteicējam bija jābūt reģistrētam par valdes locekli kapitālsabiedrībā līdz 2022.gada 30.augustam – triju mēnešu laikā no termiņuzturēšanās atļaujas izsniegšanas dienas. Tiesa atzīst, ka Pārvalde ir nepareizi konstatējusi un novērtējusi faktiskos apstākļus, norādot, ka pieteicējam par valdes locekli kapitālsabiedrībā bija jābūt reģistrētam līdz 2022.gada 23.maijam, jo 2022.gada 23.februārī pieteicējam netika izsniegta termiņuzturēšanās atļauja, bet gan piešķirtas tiesības uzturēties Latvijas Republikā uz termiņuzturēšanās atļaujas pamata. Savukārt tiesību norma paredz, ka triju mēnešu termiņu skaita no dienas, kad pieņemts lēmums par termiņuzturēšanās atļaujas izsniegšanu.

Neskatoties uz to, ka Pārvalde ir kļūdaini noteikusi termiņu līdz kādam pieteicējam bija jāreģistrējas par valdes locekli kapitālsabiedrībā, tiesa konstatē, ka pieteicējs tomēr nav ievērojis likumā ietverto nosacījumu termiņuzturēšanās atļaujas spēkā esības nodrošināšanai.

[7] Imigrācijas likuma 35.panta pirmās daļas 31.punkts noteic, ka termiņuzturēšanās atļauju anulē, ja ārzemnieks saņēmis termiņuzturēšanās atļauju saskaņā ar šā likuma 23.panta pirmās daļas 33.punktu un kapitālsabiedrība nav izpildījusi šā likuma 23.panta pirmās daļas 33.punkta „a" vai „b" apakšpunkta nosacījumus.

Tiesību normas, kas noteic termiņuzturēšanās atļaujas izsniegšanas un spēkā esības nosacījumus ir skaidras un nepārprotamas. Likumdevējs ir devis ārzemniekam pietiekami daudz laika (trīs mēnešus) formalitāšu kārtošanai, lai tam būtu iespējams saglabāt izsniegto termiņuzturēšanās atļauju, ja ārzemniekam ir svarīgi uzturēties Latvija Republikā, lai dibinātu jaunuzņēmumu ar augstas izaugsmes potenciālu, kura pamatdarbība ir saistīta ar mērogojamu biznesa modeļu un inovatīvu produktu izstrādi, ražošanu vai attīstību.

Pieteikums kapitālsabiedrības reģistrācijai komercreģistrā ir iesniegts 2022.gada 29.augustā, bet lēmums par kapitālsabiedrības reģistrāciju komercreģistrā un pieteicēja reģistrāciju par šīs kapitālsabiedrības valdes locekli ir pieņemts 2022.gada 12.septembrī (*lietas 7.lapa*).

Komerclikuma 135.panta otrā daļa noteic, ka sabiedrība uzskatāma par nodibinātu un iegūst juridiskās personas statusu ar dienu, kad tā ierakstīta komercreģistrā. Komerclikuma 10.panta trešā daļa noteic, ka lēmumu par ieraksta izdarīšanu komercreģistrā, atteikumu izdarīt ierakstu vai ieraksta izdarīšanas atlikšanu komercreģistra iestādes amatpersona pieņem triju dienu laikā (neieskaitot brīvdienas un svētku dienas) no pieteikuma saņemšanas dienas.

Tas nozīmē, ka par valdes locekli kapitālsabiedrībā pieteicējs nevarēja kļūt pirms tās ierakstīšanas komercreģistrā.

Jānorāda, ka Ministru kabineta 2016.gada 11.oktobra noteikumi Nr.664 „Noteikumi par valsts nodevu, kas maksājama par ierakstu izdarīšanu uzņēmumu reģistra žurnālā un komercreģistrā, kā arī iesniedzamo dokumentu reģistrēšanu" paredz iespēju kapitālsabiedrības reģistrācijas pieteikumu Uzņēmumu reģistrā izskatīt vienas darba dienas laikā (1.pielikuma 1. un 4.zemsvītras piezīme). Tomēr pieteicēja reģistrācijai pieteiktais uzņēmums šādu iespēju nebija izmantojis. Turklāt, tas apstāklis, ka Uzņēmumu reģistrs izskatīs pieteikumu vienas darba dienas laikā, negarantē, ka ieraksts komercreģistrā tiks veikts tajā pašā dienā, jo saskaņā ar tiesību normām Uzņēmumu reģistram ir piešķirtas tiesības pagarināt lēmuma pieņemšanas termiņu (kā tas ir noticis šajā gadījumā), atlikt ieraksta izdarīšanu komercreģistrā vai atteikt izdarīt ierakstu komercreģistrā, ja tiek konstatēti tiesību normās noteiktie šķēršļi.

[8] Pieteicējs pieteikumu ieraksta izdarīšanai komercreģistrā iesniedza vienu dienu pirms 2022.gada 30.augusta, kas bija pēdējā diena, kad pieteicējam bija jābūt reģistrētam par komercsabiedrības valdes locekli. Tādējādi ir acīm redzami, ka dokumenti kapitālsabiedrības reģistrācijai ir iesniegti novēloti, kas konkrētajā gadījumā liedza izpildīt Imigrācijas likuma 23.panta pirmās daļas 33.punkta „a" apakšpunktā noteikto pienākumu.

Līdz ar to tikai un vienīgi no pieteicēja savlaicīgas rīcības bija atkarīgs tas, vai tiks izpildīti Imigrācijas likumā ietvertie nosacījumi termiņuzturēšanās atļaujas spēkā esībai termiņā, kādam tā tika izsniegta. Tā kā pieteicējs nebija reģistrēts par kapitālsabiedrības valdes locekli triju mēnešu laikā no termiņuzturēšanās atļaujas izsniegšanas dienas, Imigrācijas likuma 23.panta pirmās daļas 33.punkta „a" apakšpunkta nosacījumi nebija izpildīti, un pieteicējam termiņuzturēšanās atļauja ir anulēta pamatoti.

Pieteicējs pieteikumā nepamatoti vaino Uzņēmumu reģistru un pārvaldi tajā, ka viņam ir anulēta termiņuzturēšanās atļauja. Tieši pieteicēja vilcināšanās ar formalitāšu un dokumentu kārtošanu komercreģistrā ir radījusi viņam nelabvēlīgas sekas. Tāpēc tiesa kā nepamatotus noraida pieteicēja pieteikumā ietvertos argumentus, kas saistīti ar pārvaldes un Uzņēmumu reģistra rīcību.

[9] Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir konsekventi atzinusi, ka valstij ir tiesības kontrolēt ārzemnieku ieceļošanu un uzturēšanos tās teritorijā (*piemēram, Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1985.gada 28.maija sprieduma lietā „Case of Abdulaziz, Cabales and Balkandali v. The United Kingdom",*

iesniegumu Nr. 9214/80, 9473/81, 9474/81, 67.punkts). Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija negarantē tiesības ārzemniekam ieceļot vai uzturēties kādā valstī (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2011.gada 28.jūnija sprieduma lietā „Case of Nunez v. Norway", iesnieguma Nr. 55597/09, 66.punkts*).

Imigrācijas likums noteic valsts politiku imigrācijas jomā un ārzemniekam ir jārēķinās ar valsts imigrācijas politiku un tās nosacījumiem. Ja ārzemnieks nav ievērojis tiesību normā ietvertos nosacījumus termiņuzturēšanās atļaujas saglabāšanai, tad viņam ir jārēķinās ar sekām, kas neizbēgami iestājas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma Administratīvā procesa likuma 251.panta sesto daļu, 290.pantu un 291.panta pirmo daļu, tiesa

nosprieda

Noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes 2022.gada 5.oktobra lēmuma Nr.1614/2022 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese K. Kalvāne